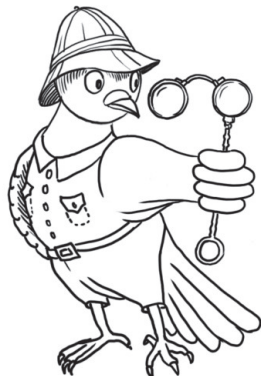

HOLICKO

KRAJEM EMILA HOLUBA

Pracovní list s informacemi o obci, matematickými a čtenářskými úlohami.

UHERSKO

Počet obyvatel

434

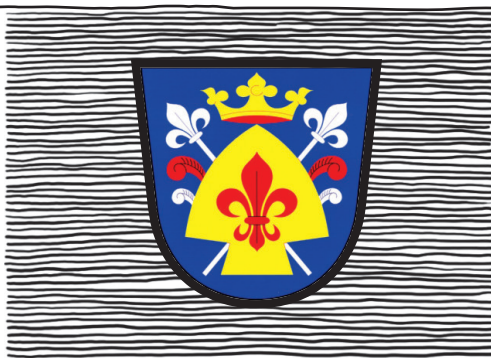
(k 1. 1. 2024, zdroj ČSÚ)

Počet domů

110

(k 26. 3. 2021, zdroj ČSÚ)

Rozloha

367 ha

(k 1. 1. 2024, zdroj ČSÚ)

1. písemná zmínka

1308

Uhersko – obec jako malovaná

- Rozlohou nejmenší obec na Holicku
- Na budovách jsou zde k vidění téměř sto let stará sgrafita
- Železniční stanice Uhersko leží jižně od stejnojmenné obce, ale nachází se v katastru městyse Chroustovice

Spolufinancováno
Evropskou unií

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ih MAS
HOLICKO o.p.s.

Informace o obci Uhersko a její historii

Na Uhersku se snoubí přednosti malé vesnice, kde jsou si lidé bližší a blíž mají i do přírody, a zároveň to odsud není daleko do blízkých větších měst. Obec se rozkládá na malebném návrší na pravém břehu řeky Loučné.

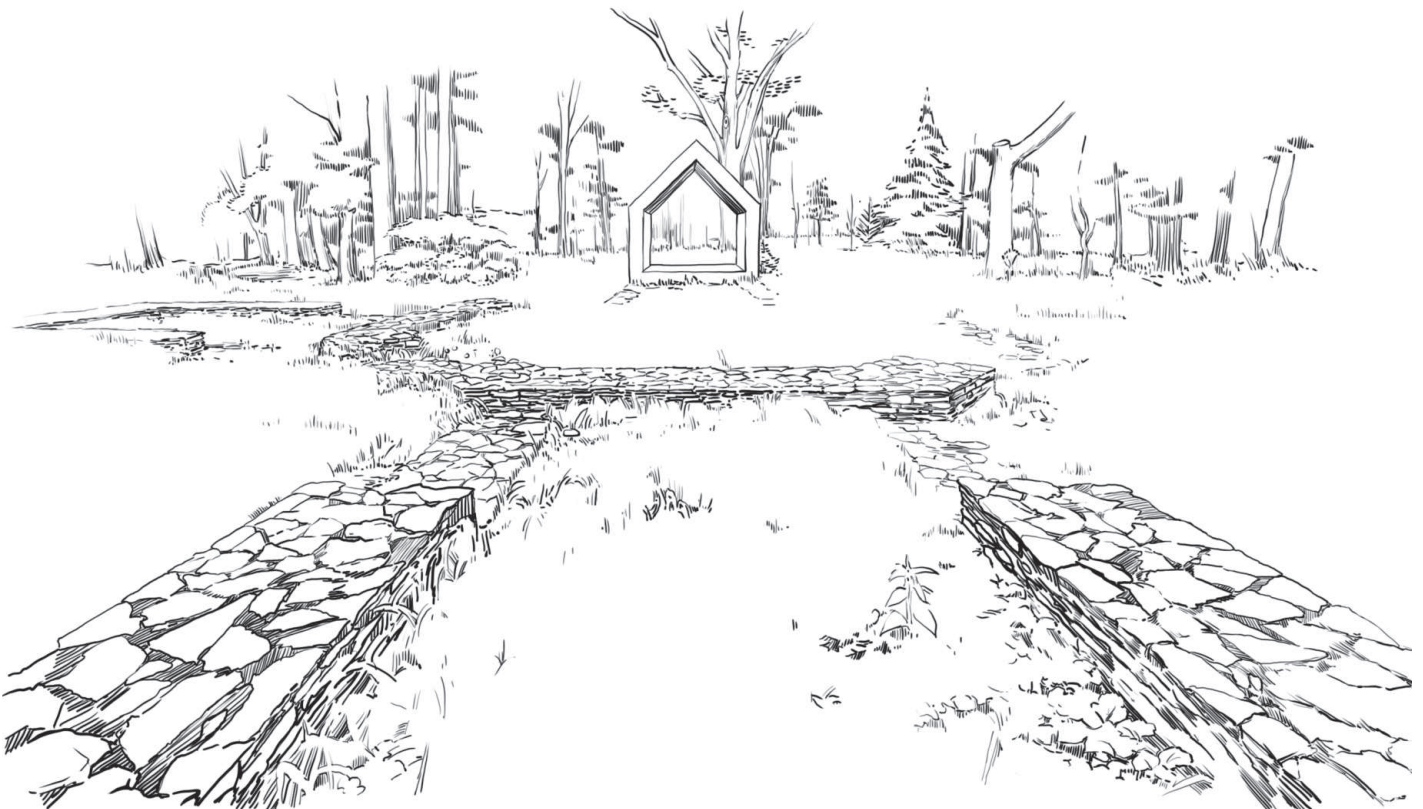
Jedná se také o jednu z nejstarších obcí v regionu. Prvně ji zmiňuje již Dalimilova kronika z roku 1308, kde můžeme najít zmínku o Ctiborovi z Uherska, který v tzv. bitvě u Opočna úspěšně bojoval proti vojsku krále Albrechta Rakouského a zabil mnoho švábských vojáků. V těch nejstarších dobách na Uhersku bývala významná tvrz, zřejmě naproti o pár set let mladšímu mlýnu. Ten stojí nedaleko vlakové zastávky Uhersko na hlavní trase Pardubice – Morava.

Místo, kde se obec dnes nachází, je osídleno už od předkřesťanské doby. O tom svědčí naleziště žárových hrobů ze **Slezskoplatěnické kultury** a fakt, že je vesnice postavena podle staroslovanských zvyklostí do tvaru **okrouhlice**. Obec vznikla pravděpodobně ve 12. století.

Pojmenování obce má hned dvě možné verze. Mohla ho získat podle toho, že kdysi uhořela nebo podle Uhrů, se kterými místní v raném středověku obchodovali. Ve svých dílech Uhersko díky dávné historii zmiňuje i spisovatel Alois Jirásek. Celou řadu domů, například obecní úřad, sokolovnu, bývalé řeznictví a další soukromé objekty, zdobí téměř sto let stará sgrafita. Ve vesnickém prostředí nemá taková výzdoba v Česku obdoby.

Pokud chcete poznat krásy a historii Uherska na vlastní oči, vydejte se po turistické trase od vlakového nádraží. Vede celou obcí až do krásné okolní přírody. Po cestě budete moci obdivovat řadu zajímavých památek, včetně zdejší dominanty, kostela Nanebevzetí Panny Marie z roku 1704. Nebo se vydejte do Bažantnice, přírodní rezervace severovýchodně od obce mezi Uherskem a Trusnovem, která volně navazuje na udržovaný prostor zříceniny letohrádku Neulust.

A pokud jste spíše fanouškem cyklistiky můžete se z Uherska vydat na jednu z místních „kolosteze“. To jsou cyklistické okruhy, které vedou lesními cestami většinou smrkovým porostem, který se rozprostírá mezi Horním Jelením, Chocní, Jaroslaví a Trusnovem.

Zajímavosti v obci Uhersko

Co tu můžete vidět?

1. Vlaková stanice Uhersko
2. Mlýn
3. Kostel Nanebevzeří Panny Marie
4. Statek Uhersko
5. Kaplička
6. Mateřská škola
7. Sokolovna – **bod pro matematické úlohy č. 1 (sokolovna), č. 2-3 (památná lípa)**
8. Obecní úřad
9. Rybník Mazanec
10. Neulust – **bod pro matematické úlohy č. 4-7**
11. Přírodní rezervace Bažantnice v Uhersku

Co tu můžete zažít?

Sgrafita na budovách obecního úřadu, sokolovny, bývalého řeznictví a dalších rodinných domů

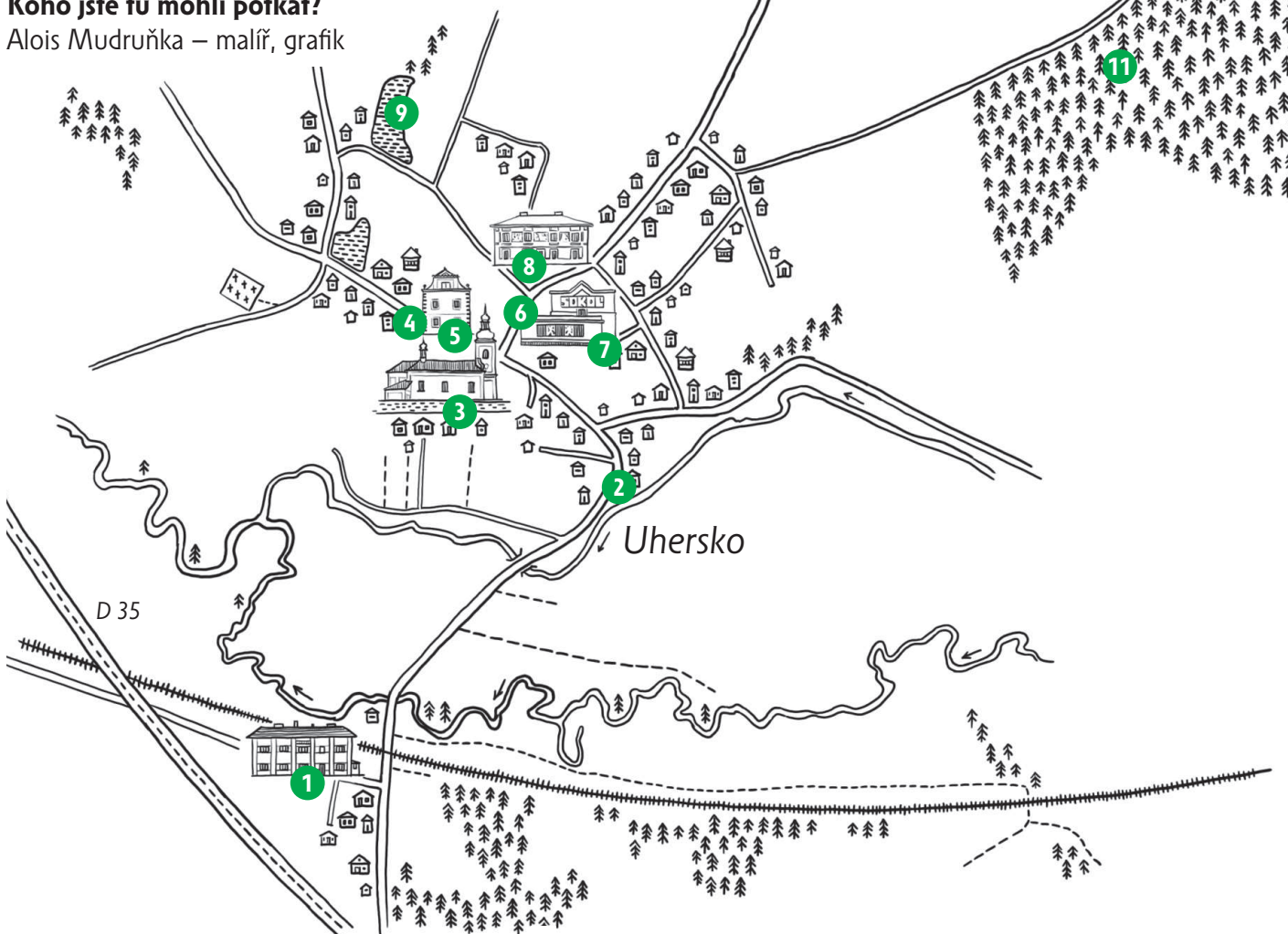
Stezka žvlů na Neulustu

Statek Uhersko – tradiční výroba selských potravin

Vodění Jidáše – Velikonoce

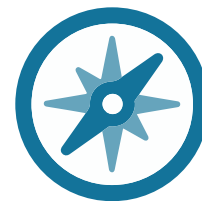
Koho jste tu mohli potkat?

Alois Mudruňka – malíř, grafik

Více informací o zajímavých místech v obci najdete na webových stránkách uvedených v zápatí.

Matematické úlohy v obci Uhersko pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ

Pro výpočet lze využít aplikaci MathCityMap Kód 0622460

Umístění: Místa najdete v mapce na str. 2

Informace o této trase Počet úloh: 7

Očekávaná doba trvání: 1 hodina, 30 minut

Délka: 2,2 km

Výsledky a řešení úloh naleznete na webových stránkách uvedených v zápatí tohoto listu.

Sokolovna

Najděte číslo popisné sokolovny. Rozložte toto číslo na prvočinitele. Které z nich je největší?

Mat 1

TĚŽŠÍ

Odpověď: _____

Nápověda 1 Najděte nejdřív číslo popisné.

Nápověda 2 Rozložte toto číslo na součin prvočísel.

Nápověda 3 Prvočíslo je číslo, které má pouze dva navzájem různé dělitele, sebe sama a číslo 1.

Památná lípa u sokolovny

Podle pamětní desky památné lípy určete rok založení obce Uhersko.

Mat 2

LEHČÍ

Odpověď: _____

Nápověda 1 Stačí počítat s roky, ne se dny a měsíci.

Nápověda 2 Z pamětní desky do výpočtu použijte dva číselné údaje.

Památná lípa u sokolovny – lístky na desce

Spočítejte, kolik lipových lístků je vyobrazeno na pamětní desce památné lípy.

Odpověď: _____

Nápověda 1 Stačí se podívat na desku.

Nápověda 2 Jiné listy než lipové na desce nakreslené nejsou.

Neulust – živočichové (veverka)

Na obrázcích živočichů najděte veverku. Z informací u veverky zjistěte, kolik až může mít veverka za jeden rok mláďat.

- a) 2
- b) 3-5
- c) 6-10
- d) 9-15

Odpověď: _____

Nápověda 1 Zjistěte z textu informaci, kolikrát ročně může mít veverka mláďata.

Nápověda 2 Zjistěte z textu informaci, kolik mláďat se rodí najednou.

Neulust – živočichové (vydra)

Najděte obrázek vydry a z informací zjistěte, kolik může v dospělosti vážit vydra.

- a) 1 kg
- b) 10 kg
- c) 3 000 g
- d) 30 kg

Odpověď: _____

Nápověda 1 Správnou informaci najdete hned na začátku textu.

Nápověda 2 Informace o hmotnosti vydry říká, jak těžké jsou nejmenší vydry a jakou hmotnost mají největší vydry.

Neulust – zábradlí

Spočítejte pole zábradlí u laviček na jedné i druhé straně. Pokud bychom chtěli přehradit tento prostor dalším zábradlím tak, aby vznikl pravoúhlý trojúhelník, kolik polí bychom na jeho přeponu potřebovali?

Odpověď: _____

Nápověda 1 Promyslete, kde bude trojúhelník ležet. Kde jsou odvěsny trojúhelníku?

Nápověda 2 Použijte Pythagorovu větu.

Neulust – Theresienlust

Podle údajů na informační tabuli určete celkový obsah podlah všech přízemních křídel bývalého zámečku v metrech čtverečných.

Odpověď: _____

Nápověda 1 Podle plánu určete počet křídel a jejich tvar.

Nápověda 2 V textu vyhledejte rozměry půdorysů křídel.

Porážka Švábů

Pověst z knížky Holicko – pověsti a povídačky

Když zemřel český král Rudolf I., chtěl tomu jeho otec Albrecht, aby Čechové za krále přijali druhého syna jeho, Fridricha Sličného. A hodlal je k tomu donutit vojskem, které také do Čech vpadlo. Byli to nejvíce Švábové, kteří Čechy nenáviděli, je pronásledovali, kraj i lid sužovali.

Jednou táhli ti Švábové od Chrudimi k Mýtu, aby také tento kraj vyloupili. Ale český lid byl stálými útlaky cizinců již tuze rozezlen, nemínil více tupě přihlížet k jich řádění a prahl po tom, aby jim zlé činy mohl oplátit.

Nuž poslyšte, co o tom vypravoval stařec Slanař ze Stradouně.

Byla vojna. Němci šli z Chrudimi do Mýta. Zeman Bubeník ze Stradouně sebral tamní lid i okolní a v záloze číhal na Šváby mezi Opočnem a Turovem při staré cestě, která vedla k Pardubicům a již se proto „Pardubská“ nebo i „Parduská“ říkalo. Když Švábi k Uhersku přitáhli, zastoupil jim Bubeník cestu, zatímco pan Ctibor z Uherska s lidem z Litětín, Ostřetína a okolí jim zpáteční cestu zastoupil. Zuřivý boj se rozvinul mezi Čechy a Němci blíže uherského mlýna, a křik bojujících rozléhal se široko daleko.

Když bylo blízko konečné rozhodnutí, vyřítíl se z mlýna pomoučený stárek se železným sochozem, kterým mlýnské stavidlo se vytahuje, a vrhl se na Šváby. Ti se zalekli moučeného junáka, který pak nemilosrdně v jejich řadách řádil, a v divém kvapu prchali podél Loučné k východu, přičemž je rozlícený lid pobíjel. Mrtvoly padlých Švábů pak prý byly pochovány u Turova na rozcestí „Pardubské“.

Poslední hloučky Švábů padly u dřevěné lávky, která vede přes starou řeku pod sedlišťským mlýnem tam, kde se spojuje s druhým ramenem. Starý Cinek ze Drah na vlas by vám řekl, kde tehdy stáli Češi a kde Švábi.

Čtenářské úlohy k pověsti Porážka Švábů pro žáky 1. a 2. stupně ZŠ

Příklady řešení některých úloh najdeš na webové stránce uvedené dole na tomto listě, pokud ne, zvládneš to sám/sama.

Odpověz na otázky k textu:

a) Kdo byl český král, jehož smrt vedla k boji se Šváby? _____

_____

b) Jaký měl plán zeman Bubeník při střetu se šváby? _____

_____

_____

c) Jak se boj mezi Čechy a Šváby vyvíjel a kdo se k němu připojil? _____

_____

_____

d) Kde byly poslední hloučky Švábů poraženy a jaký význam má místo „Pardubská“? _____

_____

_____

Vysvětli, co znamenají výrazy:

a) Sličný _____

b) Prahnout _____

c) Stárek _____

d) Sochor _____

_____

e) Junák _____